

20.01.2021

Atbilde uz Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja 2021. gada 18. janvāra jautājumu par prasību izglītojamiem no 1. līdz 4. klasei mācību procesa laikā un ārpus tā lietot mutes un deguna aizsegu

Labdien!

Jautājums par mutes un deguna aizsegu nēsāšanu bērniem patiesi ir radījis satraukumu Latvijas sabiedrībā, taču tam nav medicīnisku iemeslu. Varam vēlreiz apliecināt balsoties uz neskaitāmām publikācijām un starptautisku ekspertu rekomendācijām, ka masku nēsāšana bērniem ir droša un nerada kaitējumu. Gluži otrādi - tās jau gadu desmitiem tiek pielietotas pediatrikajā praksē un palīdz pasargāt imūnsupresētus bērnus no visdažādākajām infekcijām. Un šobrīd, kad valstī ir ļoti augsts saslimstības līmenis, mēs aicinām sabiedrību būt saprotošiem un kopīgi pasargāt vienu otru.

Ja jautājums ir specifiski par bērniem, kuriem ir saslimšana ar astmu, tad vēlamies vērst vecāku uzmanību tam, ka primāri ir nepieciešams rūpēties par to, lai astma tiktu labi kontrolēta, lietojot atbilstošu terapiju. Tas ļauj bērnam dzīvot normālu dzīvi bez ierobežojumiem, ar labu dzīves kvalitāti, kuru maskas nēsāšana nepasliktina.

Profesionālās medicīnu organizācijas Eiropā un citviet pasaulē, sākoties Covid-19 pandēmijai uzsvēra, ka tieši astmas kontroles nodrošināšana ir galvenais uzdevums visu vecumu pacientiem, jo tikai labi kontrolēta astma var pasargāt pacientu no smagas slimības norises, ja tomēr notiek inficēšanās ar Covid-19. Ja vecāki novēro, ka bērnam ir sūdzības par elpas trūkumu, tas var liecināt par sliktu astmas kontroli, tās cēlonis var būt zema līdzestība medikamentu lietošanā vai arī nepieciešamība mainīt ārstēšanu. Šādos gadījumos rosinām vecākus nekavēties un vērsties pie speciālista, lai rastu piemērotāko risinājumu, bet maskas nēsāšana nekādā gadījumā nav problēmas cēlonis. Elpas trūkums ir ļoti subjektīva sajūta, kuras iemesls lielākajā daļā gadījumu ir psiholoģiski emocionāls, vienīgais izņēmums ir pacienti, kuri atrodas stacionārā ar smagu astmas uzliesmojumu.

Ja tomēr psiholoģisku iemeslu dēļ bērns nav spējīgs nēsāt sejas masku pat pēc ģimenes mēģinājumiem bērnam to ierādīt un praktizēt viņam ierastā mājas vidē un citās ikdienas aktivitātēs, rosinām meklēt alternatīvus veidus kopā ar izglītības iestādēm, lai bērns drošā vidē varētu apgūt mācību vielu. Bērnu alergologi un pneimonologi, kuru kompetencē ir astmas pacientu ārstēšana, nevar rekomendēt nenēsāt maskas vai sniegt izziņas, kas atļaus klātienē apmeklēt skolu nenēsājot sejas masku, jo tas rada pārāk lielus draudus gan pašu astmas pacientu, gan apkārtējo veselībai.

Plašāka informācija par starptautisko ekspertu rekomendācijām par masku nēsāšanu Covid-19 ierobežošanai bērniem ar astmu var lasīt šeit:

- <https://www.cincinnatichildrens.org/patients/coronavirus-information/condition-specific/asthma>
- <https://allergyasthmanetwork.org/news/why-face-masks-are-critical-for-people-with-asthma-during-the-covid-19-pandemic/>
- <https://www.lung.org/blog/back-to-school-with-asthma-during-covid>
- <https://acaai.org/news/recommendations-use-face-masks-reduce-covid-19-transmission>
- <https://www.aafa.org/media/2710/covid-19-and-asthma-toolkit-for-schools.pdf>
- <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ppul.25117>
- <https://www.aaaai.org/Aaaai/media/MediaLibrary/PDF%20Documents/Libraries/Mask-Eng.pdf>
- <https://www.medpagetoday.com/infectiousdisease/covid19/88922>

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas virsārste Renāte Snipe